

**[Nøhr.]**

ningsmagten at værne Smaakaarsfolk mod den Fare for Svækkelse af Sundheden eller opskruede Boligpriser, som daarlige Boliger kan medføre, og vi anser det for en Nødvendighed, at Lovgivningsmagten positivt bidrager til at bane Vej for en Oprydning i Byernes Slumkvarterer.

Gennem hele den Boligpolitik, de forskellige Regeringsforslag i denne og sidste Samling er Udtryk for, er der givet baade Støtte og Direktiver til Fremtidens Boligbyggeri. Om Programmet er omfattende nok eller senere maa udvides, er en Sag for sig, men i alt Fald er Udviklingen saavel boligteknisk som byplanmæssigt tilrettelagt ud fra moderne Synspunkter, og hele det vigtige Spørgsmaal om vore Boliger og om Bebyggelsen i vore Byer, hvortil uhyre Værdier er knyttede, langt større Værdier baade i moralsk og økonomisk Henseende, end vel de fleste har gjort sig klar, har derved omsider faaet den fremskudte Plads i en demokratisk Lovgivning, som det fortjener.

Den højtærede Indenrigsminister har imidlertid Ret i, hvad han fremhævede ved Fremsettelsen af det foreliggende Lovforslag, at i denne Boligpolitik maa en Forbedring af bestaaende mangelfulde Bebyggelser og en Fjernelse af de usunde og kassable Kvarterer indgaa som et uundværligt Led. Vi maa have de værste af de gamle Boligbylder klemte ud, samtidig med at vi afstikker Liniere for Fremtiden, og vi maa have givet Kommunerne Midler i Hænde til at standse en begyndende Betændelse, hvor der endnu er Mulighed for at begrænse den.

Det er ikke svært at begrunde en Lovgivning som den her foreslaaede. Allerede Sammenbunkningen af Mennesker i snævre, mørke, usunde og slet vedligeholdte Boliger kalder paa en Indgriben fra Samfundets Side ud fra rent sundhedsmæssige Hensyn, fordi det er indlysende, at Boligforholdene i saadanne Bebyggelser ikke tilfredsstiller selv meget beherskede Hensyn til Folkesundheden. Hvor der er Tale om gamle, mere eller mindre faldefærdige Bygninger med meget Træværk, med daarlige Trappeadgange til de mange smaa Rum, som er karakteristiske for disse Huse, vil der tillige være overhængende Livsfare for Beboerne i Tilfælde af Brand, hvad vi nylig har set et Eksempel paa i København, og hvad der ogsaa foreligger Eksempler paa fra adskillige Provinsbyer. Disse raadne gamle Kasser kan blive frygtelige Fælder for de Mennesker, som bebor dem, og det offentlige, som griber ind med Tilsyn paa

saa mange andre og mindre væsentlige Omraader, vil ikke uden videre kunne afvise alt Ansvar, hvis en Katastrofe skulde ske.

Til disse Hensyn til Sundhed og Sikkerhed føjer sig imidlertid andre og meget væsentlige Hensyn af social Karakter. Jeg tænker her først og fremmest paa det Forhold, at daarlige Boliger, som ude og inde er prægede af Haabløshed og Forfald, nødvendigvis efterhaanden vil svække Beboernes Interesse for Orden og Hygge og i sidste Instans for ordentlig Levevis. De Forhold, jeg her har nævnt, og som mange fattige Mennesker maa leve under i de daarligste Boligkvarterer baade i København og en Del af Provinsbyerne, er i sig selv fuldt tilstrækkelig til at motivere en Boligtilsyns- og Saneringslovgivning som den, der her er foreslaaet, og naar der hertil kommer den større eller mindre Samling af menneskeligt Bundfald og lyssky Virksomheder, som altid søger til en Storbys Slumkvarterer, er dette naturligvis en yderligere Grund til at faa en Oprydning iværksat.

Foruden Slumkvartererne i København, som er udførligt omtalt i Udvalgets Betænkning, viser de foreliggende Oplysninger, at der findes, om ikke egentlige Slumkvarterer, saa dog saneringsmodne Bebyggelser af ikke ubetydeligt Omfang i adskillige Provinsbyer, bl. a. Aarhus, Randers, Vejle og Kolding, saaledes som en tidligere Ordfører ogsaa har gjort opmærksom paa. Det vil derfor være rimeligt, om man i Loven sikrede Provinsen en passende Del af den Saneringskapital, Loven stiller til Kommunernes Raadighed.

Jeg vil antage, at Randers er den Provinsby, der har det forholdsvis største samlede Kvarter af saneringsmodne Bebyggelse, og der foreligger da ogsaa fra Byraadet i Randers en fuldt færdig Saneringsplan, omfattende Ejendomme til en Ejendoms skyld af tæet ved 5 Mill. Kr. og med Boliger for ca. 2 500 Mennesker. En udførlig Gennemgang af den Undersøgelse af saneringsmodne Ejendomme i Randers, som er foretaget af Stadsingeniør Møller og Arkitekt Koch, og som jeg har haft Lejlighed til at studere nærmere, vilde være god Oplysning for en Rigsdag, der skal tage Bestemmelse om den foreliggende Boligtilsyns- og Saneringslov. Jeg maa indskrænke mig til at fremdrage enkelte Træk, som viser Karakteren af en gammel Provinsbys daarligste Boligkvarterer, og som underbygger Kravet om en Lovgivning som den foreslaaede.

I alt mener man ved den lokale Undersøgelse at have fastslaaet, at ca. halvtredie Hundrede Ejendomme i Randers er sane-